

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru no. 12397/10

Kazım İMAK ve Hatun İMAK / Türkiye

Başkan,

Valeriu Grițco,

Hâkimler,

Ivana Jelić,

Darian Pavli,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla 5 Mart 2019 tarihinde Komite halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm),

19 Şubat 2010 tarihinde yapılan yukarıda anılan başvuruyu göz önüne alarak,

Davalı Hükümet tarafından ibraz edilen görüşleri ve bu görüşlere cevaben başvuran tarafından ibraz edilen görüşleri dikkate alarak,

Gerçekleştirilen müzakerelerin sonucunda aşağıdaki kararı vermiştir:

OLAYLAR

1. Başvuranlar Kazım İmak ve Hatun İmak sırasıyla 1954 ve 1958 doğumlu birer Türk vatandaşı olup Tunceli’de ikamet etmektedirler. Başvuranlar, Mahkeme önünde Köln’de avukat olarak çalışan M. Şakar ve Elazığ Barosuna kayıtlı Avukat M. Karagöz tarafından temsil edilmişlerdir.

2. Türk Hükümeti (“Hükümet”) ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

Davanın Koşulları

3. Davaların olguları; taraflar tarafından iletildiği şekliyle ve ibraz edilen belgelerden anlaşılacağı üzere aşağıdaki gibi özetlenebilir:

1. Davanın geçmişi

4. Başvuranların oğlu Ö., 13 Ağustos 1996 tarihinde, PKK’nın (yasadışı silahlı bir örgüt olan Kürdistan İşçi Partisi) bir tren istasyonuna gerçekleştirdiği terör saldırısında yer aldığı iddia edilmiştir. Saldırı sonucunda İ. adlı demiryolu çalışanı ölmüştür.

5. Başvuranların oğlu 1 Kasım 1996 tarihinde ölmüştür.

6. İ.’nin mirasçıları, belirtilmeyen bir tarihte, Sivas İdare Mahkemesi nezdinde İçişleri Bakanlığına (“Bakanlık”) karşı, yakınlarının ölümünden kaynaklanan kayıplarından dolayı tazminat talep etmek için tam yargı davası açmışlardır.

7. Sivas İdare Mahkemesi 13 Mayıs 1999 tarihinde, İ.’nin mirasçıları lehine karar vermiş ve maddi ve manevi zarar karşılığında kısmi tazminat ödenmesine hükmetmiştir.

8. Danıştay, 18 Ekim 2001 tarihinde söz konusu kararı onamıştır ve böylece karar kesinleşmiştir.

9. Bu süre içerisinde, Maliye Bakanlığı 19 Nisan 2000 tarihinde İ.'nin mirasçılarına 2.690.939,000 Türk lirası (TRL) ödemiştir.

2. Başvuranlar aleyhine başlatılan rücu tazminat davası

10. Yukarıda belirtilen meblağın rücu ettirilmesi için, Bakanlık 17 Nisan 2001 tarihinde, diğerleri arasında, ölmüş oğullarının yasal mirasçıları olarak kabul edilen başvuranlar aleyhine yargılamalar başlatmıştır.

11. Kangal Asliye Hukuk Mahkemesi 3 Aralık 2003 tarihinde Bakanlık lehine karar vermiş ve başvuruların, müştereken ve müteselsilen sorumlu diğer davalılar ile birlikte, İ.'nin mirasçılarına ödemenin yapıldığı tarih olan 19 Nisan 2000 tarihinden itibaren faiz ile birlikte 2.690.939,000 Türk lirası ödemesine karar vermiştir.

12. Kangal Asliye Hukuk Mahkemesinin kararının hüküm bölümü 19 Mayıs 2007 tarihinde ulusal bir gazetede yayınlanmıştır.

13. Başvuranlar, 9 Haziran 2008 tarihinde, ilk derece mahkemesinin kararı aleyhine Yargıtay nezdinde temyiz başvurusunda bulunmuşlardır.

14. Başvuranlar ilk olarak ilk derece mahkemesinin kararı kendilerine usulüne göre bildirmediğini ve kendilerinin 26 Mayıs 2008 tarihinde, söz konusu kararın gazetede yayımlandığını öğrendiklerinde karardan haberdar olduklarını iddia etmişlerdir. İkinci olarak, davanın esası kapsamında, başvuranlar terör saldırısına dair hiçbir ilişkilerinin olmadığını ve bundan dolayı Bakanlığın uğradığı kayıplar için sorumlu tutulmamaları gerektiğini savunmuşlardır. Ek olarak, başvuranlar ölmüş oğullarının miras sayılabilecek hiçbir varlık bırakmamasından dolayı mirası reddetmiş sayılmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca, başvuranlar iddialarını desteklemek amacıyla, kendileriyle aynı şartlarda olan kişilerin lehine verilmiş olan Yargıtay kararlarına da atıfta bulunmuşlardır.

15. Yargıtay, başvuranların ölmüş oğullarının mirasını reddetmiş sayılmaları gerektiği iddiası konusunda açık bir yanıt vermeden, 18 Haziran 2009 tarihinde ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

16. Yargıtay'ın kararı 21 Temmuz 2009 tarihinde başvurulara bildirilmiştir.

17. Yargıtay, olayların olduğu tarihte mülga Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun (1086 sayılı Kanun) ilgili kısmında karar düzeltme talebinde bulunabilmek için öngörülen para sınırının 8.510 Türk lirası (TRY)¹ olduğunu belirtmiş ve ihtilaf konusu miktarın bu sınırın altında kalması nedeniyle 24 Kasım 2009 tarihinde başvuruların karar düzeltme taleplerinin kabul edilemez olduğuna (*ratione valoris*) karar vermiştir.

3. İcra takibi

18. Sivas İcra Dairesi 6 Aralık 2007 tarihinde başvurular aleyhinde 11.612,30 Türk lirası tutarında ödeme emri çıkarmıştır. Bu tutar, birikmiş faiz ile icra masrafları dâhil, ilk derece mahkemesi tarafından verilen miktara karşılık gelmektedir.

19. Başvurular ödeme emrindeki şartlara uymadıklarını ve sonuç olarak buzdolabı, televizyon ve bulaşık makinesi gibi kişisel mülkiyetlerine el konulduğunu ve Sivas İcra Dairesi tarafından açık artırma ile satıldığını iddia etmişlerdir. Başvurular ayrıca, banka hesaplarına, araçlarına ve sahip oldukları 5 taşınmaza ilişkin olarak ihtiyati tedbir kararı verildiğini öne sürmüşlerdir.

20. Hükümet görüşlerinde, başvurular aleyhine başlatılan borç tahsil işlemlerinin 21 Kasım 2011 tarihinde sona erdiği konusunda Mahkemeyi bilgilendirmiştir.

21. Başvurular, Hükümetin beyanlarına itiraz etmişlerdir. Taşınmazlarına konulan ihtiyati tedbir kararının hâlâ kaldırılmadığını ileri sürmüşlerdir.

1. 1 Ocak 2005 tarihinde yeni Türk lirası (TRY), eski Türk lirasının (TRL) yerini alarak tedavüle çıkmıştır. TRY 1 = TRL 1.000,000,

ŞİKÂYET

22. Başvuranlar, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi kapsamında, ulusal mahkemelerin, oğulları tarafından işlendiği iddia edilen suçtan ötürü oluşmuş kayıplardan dolayı, kendilerini maddi olarak sorumlu tutmaları için yeterli gerekçeler vermediği hususunda şikâyette bulunmuşlardır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

1. Tarafların iddiaları

23. Hükümet ilk olarak, başvurunun Sözleşme hükümleriyle konu bakımından (*ratione materiae*) bağdaşmadığını çünkü başvuruların Sözleşme'nin 34. maddesi anlamında “mağdur” statüsüne sahip olmadıklarını iddia etmiştir. Hükümet bu bağlamda, başvuranlar aleyhine başlatılan icra takibinin devam etmediğini ve her halükarda, ilk derece mahkemesinin kararından bu yana on yıldan fazla süre geçtiğini kaydetmektedir.

24. İkinci olarak Hükümet, başvuruların mevcut bütün iç hukuk yollarını tüketmemiş olduğunu savunmuştur. Hükümet, başvuruların Bakanlık aleyhinde karşı dava açarak oğullarının öldükten sonra herhangi bir borcu karşılamaya yetecek bir miras bırakmamış olduğuyla ilgili tespit kararı için yargılama başlatabileceklerini ileri sürmüştür. Hükümete göre, başvuranlar bu iddiayı ilk derece mahkemesi önünde ayrı bir itiraz şeklinde dile getirebilme olanağına sahipti.

25. Ek olarak Hükümet, başvurunun altı aylık süre kuralı gözetilmeden yapıldığını iddia etmiştir. Hükümete göre, ihtilaf konusunu miktarın, karar düzeltme talebinde bulunabilmek için öngörülen para sınırının altında kalmasından dolayı başvuruların Yargıtay'ın 18 Haziran 2009 tarihli kararına ilişkin yaptıkları karar düzeltme başvurusu geçersizdir. Bu nedenle,

nihai ulusal mahkeme kararı, 21 Temmuz 2009 tarihinde başvuruların avukatına bildirilmiş olan, 18 Haziran 2009 tarihli Yargıtay kararıdır.

26. Son olarak Hükümet, Sözleşme'nin 35 §§ 3 maddesi kapsamında, her halükarda başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olduğunu kaydetmektedir.

27. Başvuranlar, Hükümet'in iddialarına itiraz etmiş ve kabul edilebilirlik kriterlerinin tümüne uymuş olduklarını iddia etmişlerdir.

2. Mahkemenin değerlendirmesi

28. Mahkeme, somut başvurunun her halükarda, Sözleşme'nin 35. maddesi kapsamında altı aylık süre kuralına uymamasından dolayı kabul edilemez olduğu için, Hükümet'in geri kalan ilk itirazlarını incelemeyi gerekli görmemektedir (bk. *Gojević-Zrnić ve Mančić/Hırvatistan* (k.k.), no. 5676/13, 17 Mart 2015).

29. Bu bağlamda Mahkeme altı aylık sürenin iç hukuk yollarının tüketilmesi sürecinde nihai karar tarihinden itibaren işlemekte olduğunu yinelemektedir (bk. *Edwards/Birleşik Krallık* (k.k.), no. 46477/99, 7 Haziran 2001).

30. Somut davaya bakıldığında Mahkeme, Sözleşme'nin 35 § 1 maddesi anlamında verilen nihai kararın, 21 Temmuz 2009 tarihinde başvurulara bildirilen, Yargıtayın 18 Haziran 2009 tarihinde verdiği karar olduğunu kaydetmektedir (bk., yukarıda 16. paragraf). Bu tarihten itibaren, altı aylık süre işlemeye başlamıştır. Başvuranların, iç hukuk kurallarına uymadan yapmış oldukları karar düzeltme başvurusu altı aylık süreyi sekteye uğratmaz. Ulusal mahkemeler nezdindeki yargılamalar boyunca avukat yardımından faydalanan başvuranlar, yerel mahkemeler tarafından yorumlandığı şekliyle usuli kuralları bilmek ve bu kurallara uymak zorundadır. Özellikle, Yargıtay'ın 18 Haziran 2009 tarihli kararına ilişkin olarak karar düzeltme talebinin yapılmasının hukuken mümkün olmadığını çünkü söz konusu miktarın karar düzeltme talebinde bulunabilmek için

öngörülen para sınırının altında olduğunu başvuranların biliyor olması gerekmektedir. Bu nedenle, Yargıtay'ın 24 Kasım 2009 tarihli karar düzeltme talebinin kabul edilemez olduğuyla ilgili kararı, altı aylık sürenin hesaplanmasında dikkate alınamaz. Bu doğrultuda, Sözleşme'nin 35 § 1 maddesinde belirtilen süre, 22 Temmuz 2009 tarihinde başlamış ve 21 Ocak 2010 tarihinde gece yarısı sona ermiştir. Somut dava, 19 Şubat 2010 tarihinde, yani yukarıda belirtilen süre bittikten sonra yapılmıştır (bk. *Alkış /Türkiye* (k.k.), no. 17016/06, 10 Ocak 2012).

31. Dolayısıyla, başvurunun Sözleşme'nin 35 §§ 1 maddesinde öngörülen altı ay kuralına uymaması nedeniyle kabul edilemez bulunması ve bu nedenle başvurunun Sözleşme'nin 35 §§ 4 maddesi uyarınca reddedilmesi gerekmektedir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oy birliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar İngilizce dilinde tanzim edilmiş olup, 28 Mart 2019 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Valeriu Grițco
Başkan